

Sygn. akt **II Cz 886/15**

POSTANOWIENIE

Dnia 8 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Tarasiuk- Tkaczuk

Sędziowie: SO Mariola Wojtkiewicz

SO Tomasz Szaj (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 8 czerwca 2015 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa R. W., M. W. (1) i M. W. (2)

przeciwko(...) w B.

o zapłatę

na skutek zażalenia powodów na postanowienie Sądu Rejonowego w Myśliborzu z dnia 29 stycznia 2015 roku, sygn. akt I C 799/14

I. **oddala zażalenie ;**

II. **zasądza od (...) – Sądu Rejonowego w(...)na rzecz radcy prawnego A. M. kwotę 738,- zł siedemset trzydzieści osiem złotych wraz z podatkiem od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom w postępowaniu zażaleniowym.**

SSO Tomasz Szaj SSO Agnieszka Tarasiuk – Tkaczuk SSO Mariola Wojtkiewicz

Sygn. akt **II Cz 886/15**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 stycznia 2015 roku, sygn. akt I C 799/14, Sąd Rejonowy w(...) odrzucił pozew powodów o zasądzenie kwot po 15 000,- zł oraz zasądził od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kwotę 2 417,- zł kosztów procesu i przyznał pełnomocnikowi z urzędu kwotę 2 952,- zł wynagrodzenia.

Uzasadniając rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy wskazał, że w uzasadnieniu pozwu podano, iż kwota dochodzona jest z tytułu zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w oparciu o treść art. 23 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. z powodu niemożności korzystania przez powodów z rzeczy ruchomych – osobistych znajdujących się w mieszkaniu, w którym miało dojść do bezprawnego – w ich ocenie – naruszenia posiadania. W uzasadnieniu swego żądania, strona powodowa w sposób szczegółowy naświetliła przebieg czynności dokonanych przez funkcjonariuszy(...) oraz(...)noszących w ich przekonaniu znamiona naruszenia posiadania a tym samym – naruszenia dóbr osobistych.

Przywołując szereg okoliczności na poparcie swych twierdzeń, powodowie stwierdzili ,że działania pozwanego podmiotu spowodowały niemożność korzystania z rzeczy znajdujących się w mieszkaniu i naraziła ich na stres związany z tym faktem.

Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd odrzuca pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona.

W ocenie Sądu w obu sprawach, tj. toczącej się przed tutejszym Sądem oraz w sprawie I C 627/12 i I C 225/05 zachodzi tożsamość zarówno stron, jak i przedmiotu postępowania, a co za tym idzie za trafny uznać należy podniesiony w niniejszej sprawie przez pozwanego zarzut(...)

Analizując dorobek orzecznicy i stanowiska judykatury oraz komentatorów, należy stwierdzić, że obligatoryjne odrzucenie pozwu w oparciu o treść art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. następuje m.in. w wypadku w przypadku, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona.

Tożsamość roszczenia w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. zachodzi tylko wówczas, gdy identyczne są nie tylko przedmiot, ale i podstawa sporu (postanowienie SN z dnia(...)) W uzasadnieniu wyroku z dnia (...),(...) Sąd Najwyższy stwierdził, że o tym, czy w nowym procesie chodzi o tę samą, czy też o inną podstawę faktyczną sporu, decyduje stan faktyczny, jaki istniał w chwili zamknięcia rozprawy w poprzednim procesie, a nie to, czy powód zgłosił istniejące i istotne dla rozstrzygnięcia sprawy fakty. Pojęcie "podstawa sporu" nie może być identyfikowane z podstawą faktyczną rozstrzygnięcia, która jest wynikiem dokonanych - w toku postępowania - ustaleń faktycznych obejmujących fakty czy ich zespoły subsumowane pod odpowiednią normę prawną. Sąd w swym rozstrzygnięciu musi uwzględnić stanowisko strony pozwanej oraz stwierdzić, na czym spór polega. Termin więc "podstawa sporu" nie może być identyfikowany z terminem "podstawa powództwa", gdyż ten nie obejmuje stanowiska strony pozwanej, ani też z terminem "podstawa faktyczna i prawna orzeczenia sądowego", ponieważ podstawy te wyrażają jedynie motywy takiego, a nie innego rozstrzygnięcia. Dla tożsamości roszczenia trzeba tożsamości podstawy faktycznej i prawnej, czyli normy prawnej roszczenie to kształtującej. W przeciwnym razie istnieje wielość roszczeń zależna od wielości tych norm.

W innych wypowiedziach w literaturze przedmiotu (glosa(...))(...) identyczności roszczenia nie ogranicza się do sytuacji, w której okoliczności faktyczne uzasadniające te żądania i tworzące podstawy sporu są tożsame. Przyjmuje się, że przez sformułowanie "o to samo roszczenie" należy rozumieć szerzej, a mianowicie jako stan obejmujący nie tylko roszczenia (materialne), ale każde to samo żądanie, bez względu na jego przedmiot, a odnosić się to ma właśnie do "nieroszczeniowych" żądań o ustalenie oraz wielu powództw o ukształtowanie. Wyjątkowo identyczność przedmiotową upatruje się również w sytuacji, gdy obydwie żądania pozwów wprawdzie nie są identyczne, są jednak oparte na tej samej podstawie i zmiierają do tego samego celu, z tym iż główny skutek prawny wywołany nowym pozwem "jest logicznym przeciwieństwem skutku prawnego ustalonego w poprzednim wyroku". Dotyczyć to zaś ma właśnie stosunku wcześniej wniesionych powództw o zasądzenie świadczenia, do później wytoczonych powództw o ustalenie stosunku, z którego wcześniej pozwany wywiódł roszczenie o świadczenie, bowiem powództwo o zasądzenie "mieści w sobie implicite żądanie ustalenia".

Sąd Rejonowy wskazał, że powaga rzeczy osądzonej wyklucza nie tylko wytoczenie ponownego powództwa pomiędzy tymi samymi stronami o to samo roszczenie, ale sprzeciwia się również wszczęciu w tym zakresie postępowania pojednawczego (art. 184 i postanowienie SN z dnia(...))

Podniósł, że powodowie wywodzą, że iż kwota dochodzona jest z tytułu zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w oparciu o treść art. 23 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. z powodu niemożności korzystania przez powodów z rzeczy ruchomych – osobistych znajdujących się w mieszkaniu, w którym miało dojść do bezprawnego – w ich ocenie – naruszenia posiadania

W myśl art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Jak podkreśla się w orzecznictwie - nietykalność mieszkania, podobnie jak tajemnica korespondencji, stanowi jeden z przejawów szeroko pojętego prawa do prywatności. Artykuł(...) zapewnia nienaruszalność mieszkania.

Sąd Rejonowy uznał, że pojęcie nietykalności mieszkania należy ujmować szeroko. Obejmuje ono nie tylko mieszkanie sensu stricto, ale również nietykalność lokalu, pomieszczenia albo ogrodzonego terenu. Mieszkanie obejmuje również jego części składowe lub przynależne (...) (...). Wydaje się uzasadnione objęcie tym pojęciem również takich miejsc jak (...)a nawet(...). Naruszenie nietykalności mieszkania może przybrać najróżniejsze formy. Przede wszystkim chodzi tutaj o wdarcie się do cudzego mieszkania, jak również odmowę jego opuszczenia wbrew żądaniu osoby uprawnionej. Trafnie Sąd Apelacyjny w (...) wyjaśnił w wyroku z dnia (...) że prawo do zachowania nietykalności mieszkania w rozumieniu art. (...)musi być pojmowane w aspekcie niematerialnym, jako prawo do ochrony przed bezprawnym wtargnięciem w sferę nie samej „substancji mieszkaniowej”, lecz w sferę określonego stanu psychicznego i emocjonalnego, jaki daje każdemu człowiekowi poczucie bezpiecznego i niezakłóconego posiadania własnego miejsca, w którym koncentruje swoje istotne sprawy życiowe i chroni swoją prywatność. Z tego powodu wyrządzenie szkody majątkowej przy wykonywaniu prac budowlanych nie oznacza naruszenia nietykalności mieszkania. Stanowisko to powtórzył Sąd Najwyższy w wyroku (...). Krótko ujął to SN w wyroku z dnia (...) stwierdzając, że przez nietykalność mieszkania należy rozumieć sferę określonego stanu psychicznego i emocjonalnego wynikające z poczucia bezpieczeństwa i niezakłóconego korzystania z własnego mieszkania.

Ostatecznie Sąd Rejonowy uznał, że zakres żądania powodów inicjującego niniejsze postępowanie bezsprzecznie – w kontekście w/w uwag – wchodzi w całości w pojęciowy zakres instytucji „nietykalności mieszkania” stanowiąc jeden z wielu jego desygnatów.

O kosztach orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożyli powodowie w zakresie punktu 1 i 2 wnosząc o jego uchylenie, zarzucili:

1. naruszenie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie wskutek błędnego uznania za tożsame dochodzonych przez powodów roszczeń w sprawach I C 799/14 oraz I C 627/12;
2. naruszenie art. 23 k.c. wskutek błędnego uznania, że dobro osobiste nietykalności mieszkania obejmuje swym zakresem także spokojne i niezakłócone posiadanie przez powodów rzeczy osobistych, ubrań, pamiątek rodzinnych, leków oraz środków finansowych pozostawionych w bezprawnie przejętym lokalu.

Uzasadniając zażalenie powodowie wskazali, że art. 23 k.c. definiuje dobra osobiste przez pozostawienie otwartego katalogu. W niniejszej sprawie powodowie wskazali, że domagają się zadośćuczynienia z tytułu naruszenia innego dobra osobistego, którego naruszenia dopuścił się pozwany, a mianowicie dobra osobistego spokojnego i niezakłóconego posiadania rzeczy osobistych, pamiątek oraz wszelkich przedmiotów znajdujących się w bezprawnie zajętym lokalu. Natomiast w sprawie I C 627/12 powodowie domagali się zadośćuczynienia z tytułu naruszenia ich dobra osobistego w postaci nietykalności mieszkania, przez co należy rozumieć poczucie bezpieczeństwa i niezakłóconego posiadania własnego miejsca, w którym koncentrują się sprawy życiowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Trafnie skarżący wskazują, że aby stwierdzić przesłanki uzasadniające odrzucenie pozwu w oparciu o regulację art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. winna zachodzić tożsamość roszczeń oraz tożsamość stron w obu sprawach sądowych. Tożsamość sporu zachodzi zaś, gdy identyczne są nie tylko przedmiot ale i podstawa sporu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia (...))

Podkreślić należy, że o ocenie czy zachodzą przesłanki odrzucenia pozwu decyduje zakres zgłoszonych przez strony roszczeń.

Szczegółowa analiza żądania pozwu i jego uzasadnienia w sprawie I C 627/12 (uprzednio I C 256/12) oraz niniejszej pozwala na stwierdzenie, że niewątpliwie tożsame są strony postępowania, jak i przedmiot oraz podstawa sporu.

Powodowie wywodzą bowiem swe roszczenia z tego samego zdarzenia, tj. z działań pozwanej spółki z dnia 8 sierpnia 2005 roku.

W sprawie I C 627/12 powodowie powołali się na prawo osobiste wskazując na prawo do mieszkania i nienaruszalność mieszkania (k – 3 verte) oraz wskazali, że „dobro osobiste trójki powodów zostało naruszone w sposób brutalny. (...) przez jedenaście dni powodowie zostali pozbawieni dachu nad głową, musieli pilnie prosić o schronienie, nocleg przyjaciół i znajomych z B.. Przez ten czas żyli w ogromnym stresie i upokorzeniu prosząc o możliwość przenocowania ich osób kolejnego dnia – nie wiedzieli, jak długo potrwa ta sytuacja. Powodowie żyli w ogromnej, potwierdzonej obawie, że mogą utracić przechowywany w lokalu majątek życia, że zupełnie inne osoby będą miały dostęp nie tylko do gotówki w kwocie kilkuset tysięcy złotych ale także weksli, papierów wartościowych oraz rzeczy prywatnych osobistych, intymnych, danych osobowych i wielu innych rzeczy, które nigdy nie powinny trafić do obcych rąk.”

Tym samym uznać należy, że już w sprawie I C 627/12 powodowie zgłosili żądania zadośćuczynienia w związku z naruszeniem posiadania ich rzeczy osobistych.

Natomiast w sprawie I C 799/14, powodowie uzasadniając swe roszczenia wskazali, (k – 4 verte – 5), że „dobro osobiste moje i reprezentowanych przeze mnie członków mojej rodziny zostało naruszone w sposób brutalny. Przez jedenaście dni od 08 sierpnia 2005 roku do dnia 18 sierpnia 2005 roku, zostaliśmy pozbawieni dachu nad głową, musieliśmy pilnie prosić o schronienie, nocleg przyjaciół i znajomych z B.. Przez ten czas żyliśmy w ogromnym stresie i upokorzeniu prosząc ich o możliwość przenocowania kolejnego dnia – nie wiedzieliśmy, jak długo potrwa ta sytuacja. Żyliśmy w ogromnej, potwierdzonej obawie, że mogą utracić przechowywany w lokalu majątek życia, że zupełnie inne osoby będą miały dostęp nie tylko do gotówki w kwocie kilkuset tysięcy złotych ale także weksli, papierów wartościowych oraz rzeczy prywatnych osobistych, intymnych, danych osobowych korespondencja i wielu innych rzeczy, które nigdy nie powinny trafić do obcych rąk.”

Analiza powyższych sformułowań w sposób jednoznaczny wskazuje, że poza zgłoszeniem w sprawie I C 799/14 dodatkowo korespondencji powodowie już powołali wszelkie okoliczności związane z brakiem korzystania przez nich z rzeczy osobistych w sprawie I C 627/12. Jednocześnie korespondencję należy uznać za rzecz prywatną, osobistą również objętą przedmiotem postępowania w sprawie I C 627/12. Jednocześnie w niniejszej sprawie powodowie dochodzą kwoty niższej od dochodzonej w sprawie I C 627/12 (identycznej z pierwotnie dochodzoną), jak też nie wskazywali, że w sprawie I C 627/12 dochodzą jedynie części roszczenia.

W konsekwencji wobec tak określonego przedmiotu sporu w sprawie I C 627/12 Sąd Rejonowy trafnie uznał, że zachodzą przesłanki odrzucenia pozwu w niniejszej sprawie, albowiem sprawa o to samo roszczenie jest w toku. Poza zakresem rozważań zażalenia pozostają zaś szczegółowe uzasadnienia dotyczące się zakresu dobra osobistego w postaci nietykalności mieszkania, gdyż kwestie te odnoszą się do merytorycznej oceny powództwa, do której nie dochodzi na etapie badania przesłanek odrzucenia pozwu.

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. zażalenie należało oddalić.

Orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego uzasadnia § 15 pkt 1 w zw. z § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia (...) (...)roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych... Wysokość kosztów Sąd ustalił na podstawie § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia, powiększając je o należny podatek VAT w myśl § 2 ust. 3.

(...)

(...)

1. (...)

2. (...)

-(...)

(...)

3. (...)

4. (...)

5. (...)

(...)